

İRAN ÇALIŞMALARI DERGİSİ

The Journal of Iranian Studies

Cilt: 7, Sayı: 1, 2023
Vol: 7, No: 1, 2023

E-ISSN: 2651-4370

İran Çalışmaları Dergisi uluslararası hakemli bir dergidir. Yılda iki sayı olarak yayımlanır. Yazıların bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

İran Çalışmaları Dergisi

The Journal of Iranian Studies

E-ISSN: 2651-4370

Yayın dili: Türkçe- İngilizce

İran Çalışmaları Dergisi yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Gönderilen yazılar yayın kurulunda incelendikten sonra konunun uzmanı iki hakemin değerlendirmesine sunulur. Gerekli görüldüğünde üçüncü bir hakemin değerlendirmesi de alınır. Yazılar yayın kurulunun nihai onayıyla yayımlanır. Yayın kurulu, araştırma makaleleri dışındaki yazıları (sempozyum, kongre haberleri, kitap değerlendirmeleri vb.) bizzat inceleyip hakeme göndermeden doğrudan kabul ve red kararı verebilir.

İran Çalışmaları Dergisi

Semerciler mah. Çark Cad. Pasaj 2000, Kitapçılar Çarşısı, No.2 Adapazarı/SAKARYA

Tel: (+90) (264) 2953673

İletişim: irancalisdergi@gmail.com

Web adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iranian>

Dergide yayımlanan yazılarda fikirler yalnızca yazar(lar)ına aittir. Dergi sahibini, yayıncıyı ve editörleri bağlamaz.

Tasarım-Baskı Hazırlık: Karınca Ajans

Dr. Mediha Eldem Sok. 56/1 Kızılay-Ankara Tel: 0312 431 54 83

The Journal of Iranian Studies

İran Çalışmaları Dergisi

E-ISSN: 2651-4370

Publishing Languages: Turkish- English

The Journal of Iranian Studies is an international peer-reviewed journal published biannually. Manuscripts submitted to the journal are reviewed by the editorial board at first, and then the evaluation of two referees will be asked. When it is deemed necessary, the evaluation of a third referee will also be taken. Articles will be published with the final approval of the editorial board. The editorial board has right to accept or reject the submissions (symposium, congress news, book reviews, etc.) other than research articles without sending to the referee.

The Journal of Iranian Studies

Semerciler mah. Çark Cad. Pasaj 2000, Kitapçılar Çarşısı, No.2 Adapazarı/SAKARYA

Phone: (+90) (264) 2953673

Contact: irancalisdergi@gmail.com

Web address: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iranian>

The views expressed in The Journal of Iranian Studies bind exclusively their authors not the owner of the journal, the publisher and the editors.

Graphic-Design: Karınca Ajans

Dr. Mediha Eldem Sok. 56/1 Kızılay-Ankara Tel: 0312 431 54 83

İran Çalışmaları Dergisi

The Journal of Iranian Studies

Derginin Sahibi Ahmet Yeşil
Owner of the Journal Ahmet Yeşil

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor
Ahmet Yeşil

Editörler/Editors

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yeşil
ahmetyesil@sakarya.edu.tr
Sakarya Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Sakarya-Türkiye
(*Sakarya University, Faculty of Theology, Sakarya- Türkiye*)

Arş.Gör. Dr. Mustafa Şeyhmus Küpeli
mkupeli@sakarya.edu.tr
Sakarya Üniversitesi, Ortadoğu Enstitüsü, Sakarya-Türkiye
(*Sakarya University, Middle East Institute, Sakarya- Türkiye*)

Yardımcı Editörler/ Assistant Editor

Dr. Öğr. Üyesi Furkan Polat,
furkan.polat@btu.edu.tr
Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bursa-Türkiye
(*Bursa Technical University, Faculty of Humanities and Social Sciences Bursa-Türkiye*)

Arş. Gör. Zana Baykal
zbaykal@sakarya.edu.tr
Sakarya Üniversitesi, Ortadoğu Enstitüsü, Sakarya-Türkiye
(*Sakarya University, Middle East Institute, Sakarya-Türkiye*)

Arş. Gör. Recep Tayyip Gürler
rtgurler@sakarya.edu.tr
Sakarya Üniversitesi, Ortadoğu Enstitüsü, Sakarya-Türkiye
(*Sakarya University, Middle East Institute, Sakarya- Türkiye*)

Arş. Gör. Melih Kazdal
melihkazdal@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mardin-Türkiye
(*Mardin Artuklu University, Faculty of Economic and Administrative Sciences, Mardin-Türkiye*)

Kitap İnceleme Editörü / Book Review Editor

Doç. Dr. İsmail Akdoğan
ismail.akdogan@btu.edu.tr
Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bursa-Türkiye
(*Bursa Technical University, Faculty of Humanities and Social Sciences Bursa-Türkiye*)

Dil Editörü/Language Editor

Doç. Dr. İbrahim Efe
ibrahimefe@kilis.edu.tr
Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Kilis-Türkiye
(*Kilis 7 Aralık University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Political Science and Public Administration, Kilis- Türkiye*)

Alan Editörleri/Section Editors

Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi/ International Relations and Political Science

Prof. Dr. Murat Yeşiltas
murat.yesiltas@asbu.edu.tr
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Ankara-Türkiye
(*Social Sciences University of Ankara, Faculty of Political Science, International Relations, Ankara- Türkiye*)

İlahiyat/Theology

Prof. Dr. Muammer İskenderoğlu
muammer.iskenderoglu@ibu.edu.tr
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Bilimler Anabilim Dalı, Bolu- Türkiye
(*Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Theology, Department of Philosophy and Religious Sciences, Bolu- Türkiye*)

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Mücahid Dündar
mdundar@sakarya.edu.tr
Sakarya Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, İslam Mezhepleri Tarihi Anabilim Dalı, Sakarya- Türkiye
(*Sakarya University, Faculty of Theology, Department of Basic Islamic Sciences, Department of History of Islamic Sects, Sakarya- Türkiye*)

Tarih/History

Doç. Dr. Hasan Hüseyin Güneş
hgunes@bartin.edu.tr
Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Bartın- Türkiye
(*Bartın University, Faculty of Letters, Department of History, Bartın- Türkiye*)

Dr. Öğr. Üyesi Diego Checa Hidalgo
diegoch@ugr.es
Granada Üniversitesi, Felsefe ve Edebiyat Fakültesi, Modern Tarih Bölümü, Granada-İspanya
(*University of Granada, Faculty of Philosophy and Letters, Department of Contemporary History, Granada-Spain*)

Felsefe/Philosophy

Doç. Dr. Sedat Baran
sedat.baran@batman.edu.tr
Batman Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Batman-Türkiye
(*Batman University, Faculty of Islamic Sciences, Department of Philosophy and Religious Sciences, Department of Islamic Philosophy, Batman- Türkiye*)

Fars Dili ve Edebiyatı/ Persian Language and Literature

Dr. Öğr. Üyesi Nezahat Başçı
nezahatbasci@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Fars Dili ve Edebiyatı Bölümü, Mardin- Türkiye
(*Mardin Artuklu University, Faculty of Letters, Department of Persian Language and Literature, Mardin- Türkiye*)

Türk Dili ve Edebiyatı/ Turkish Language and Literature

Prof. Dr. Gökhan Tunç

gokhantunc@anadolu.edu.tr

Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eskişehir-Türkiye

(Anadolu University, Open Education Faculty, Department of Turkish Language and Literature, Eskişehir- Türkiye)

Sosyoloji/ Sociology

Prof. Dr. Yusuf Adıgüzel

yusufadiguzel@sakarya.edu.tr

Sakarya Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Sakarya-Türkiye

(Sakarya University, Faculty of Communication, Department of Journalism, Sakarya-Türkiye)

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Ali Yaşar Sarıbay (Uludağ Üniversitesi, Bursa-Türkiye), Prof. Dr. Süleyman Seyfi Öğün (İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul-Türkiye), Prof. Dr. Fuat Aydın (Sakarya Üniversitesi, Sakarya-Türkiye), Prof. Dr. Ali Güzelyüz (İstanbul Üniversitesi, İstanbul-Türkiye), Prof. Dr. Bünyamin Bezci (Sakarya Üniversitesi, Sakarya-Türkiye), Prof. Dr. Namir Karahalilović (Sarajevo Üniversitesi-Bosna Hersek), Prof. Dr. Naser Nikubakht (Tarbiyat Modares University, Tahrán-İran), Doç. Dr. Abdullah Rexhepi (Hasan Prishtina University, Kosova), Dr. James D. Clark, (Nebraska Omaha Üniversitesi- Amerika).

İndeksler/Indexes

İran Çalışmaları Dergisi TR Dizin, ProQuest Social Science Journals, International Bibliography of the Social Sciences (IBSS- ProQuest), Humanities Source Ultimate Database (EBSCO), Central Eastern European Source (CEEAS) Database (EBSCO), İndeks İslamicus, Index Copernicus, Eurasian Scientific Journal Index, Directory of Research Journals Indexing (DRJI), Journals Directory, Directory of Indexing and Impact Factor, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing, Journal Factor, Scientific Indexing Services, idealonline, Arastirmax ve İSAM tarafından taranmaktadır.

Journal of Iranian Studies is indexed by TR Dizin, ProQuest Social Science Journals, International Bibliography of the Social Sciences (IBSS- ProQuest), Humanities Source Ultimate Database (EBSCO), Central Eastern European Source (CEEAS) Database (EBSCO), Index Islamicus, Index Copernicus, Eurasian Scientific Journal Index, Directory of Research Journals Indexing (DRJI), Journals Directory, Directory of Indexing and Impact Factor, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing, Journal Factor, Scientific Indexing Services, idealonline, Arastirmax and ISAM.

İnternet Platformları/Internet Platforms

OpenAIRE, CrossRef, WorldCat, Google Scholar

Tüm hakları saklıdır. Önceden yazılı izin alınmaksızın herhangi bir iletişim veya kopyalama sistemi kullanılarak yeniden basılamaz. Akademik ve haber amaçlı kısa alıntılar bu kuralın dışındadır.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored or introduced into a retrieval system or transmitted in any form, or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written consent of the editors.

İran Çalışmaları Dergisi

The Journal of Iranian Studies

DANIŞMA KURULU / *ADVISORY BOARD*

Prof. Dr. Arif Bilgin (Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye), Prof. Dr. Abdolreza Seif (Tahran Üniversitesi, Tahran, İran), Prof. Dr. HosseinAli Ghobadi (Tarbiyat Modares University, Tahran, İran), Prof. Dr. Naser Nikubakht (Tarbiyat Modares University, Tahran, İran), Prof. Dr. Adnan Karaismailoğlu (Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye), Prof. Dr. Ali Güzelyüz (İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye), Prof. Dr. Adem Çaylak (Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye), Prof. Dr. Bünyamin Bezci (Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye), Prof. Dr. Haşim Şahin (Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye), Prof. Dr. Namir Karahalilović (University of Sarajevo, Bosna-Hersek), Doç. Dr. Alireza Hajiyan Nezhad (Tahran Üniversitesi, Tahran, İran), Doç. Dr. Hasan Hazrati (Tahran Üniversitesi, Tahran, İran), Doç. Dr. Fatemeh JanAhmadi (Tarbiyat Modares University, Tahran, İran), Doç. Dr. Saeed Bozorg Bigdeli (Tarbiyat Modares University, Tahran, İran), Doç. Dr. Gholam Hosseinzadeh (Tarbiyat Modares University, Tahran, İran), Doç. Dr. Üyesi Hasan Hüseyin Güneş (Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye), Doç. Dr. Şahin Ahmetoğlu (Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye), Doç. Dr. Kenan Mermer (Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye), Doç. Dr. Sedad Dizdarevic (University of Zenica, Zenica, Bosna Hersek), Doç. Dr. İbrahim Efe (Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye), Doç. Dr. Sedat Baran (Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Masoud Mousavi Shafae (Tarbiyat Modares University, Tahran, İran), Dr. Öğr. Üyesi Hossein Moein Abadi Bid Goli (Shahid Bahonar University of Kerman, Tahran, İran), Dr. Öğr. Üyesi Mahdi Abbas Zadeh (Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, İran), Doç. Dr. Abdullah Rexhepi (Hasan Prishtina University, Kosova), Dr. Öğr. Üyesi Ahmed Atef Abouelazm (Menoufia University, Egypt), Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Mücahit Dündar (Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye), Doç. Dr. Habip Kartaloğlu (Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Seyyed Abbas Hashemi (Iran İmam Humeyni Üniversitesi, Kazvin, İran), Dr. Öğr. Üyesi Mohammad Afshin Vafaie (Tahran Üniversitesi, Tahran, İran), Dr. Öğr. Üyesi Hasan Zolfagari (Tarbiyat Modares University, Tahran, İran), Dr. Shakeel Aslam Baig (Government College Township, Lahore, Pakistan), Dr. Sylwia Surdykowska-Konieczny (University of Warsaw, Varşova, Polonya), Dr. Firuz Akhtar Lubis (Universiti Kebangsaan Malaysia, Malezya).

DERGİNİN HAKEMLERİ / *REFEREE BOARD*

Prof. Dr. Ertan Efeğil (Sakarya Üniversitesi), Prof. Dr. Şevket Dönmez (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Ali AVCU (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi), Prof. Dr. Yılmaz Karadeniz (Amasya Üniversitesi), Doç. Dr. Ahmet Bağhoğlu (Dokuz Eylül Üniversitesi), Doç. Dr. Ahmet Bağhoğlu (Dokuz Eylül Üniversitesi), Doç. Dr. Hadiye Ünsal (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi), Doç. Dr. Gülseren Azar Nasırabadi (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi), Doç. Dr. Selim Kaya (Afyon Üniversitesi), Doç. Dr. Rahman Dağ (Bülent Ecevit Üniversitesi), Doç. Dr. Zahide Ay (Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi), Doç. Dr. Habip Demir, (Hitit Üniversitesi), Doç. Dr. İbrahim Karataş (Bağımsız Araştırmacı), Doç. Dr. Bayram Sinkaya (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Kadir Temiz (İstanbul Medeniyet Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Burak Çakırca (Bursa Teknik Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Yücel (Muş Alparslan Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Hadiye Ünsal (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Seher bulut (Ankara Medipol Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Ensar Muslu (Sakarya Üniversitesi), Öğr. Gör. Dr. Bilgehan Alagöz (Marmara Üniversitesi), Dr. Müberra Dinler (Bağımsız Araştırmacı), Dr. Arş. Gör. Berkan Özgür (Sakarya Üniversitesi), Dr. Arş. Gör. Abdüssamet Pulat (Sakarya Üniversitesi), Dr. Arş. Gör. Bilal Yıldırım (Sakarya Üniversitesi), Dr. Arş. Gör. Ünal Tüystüz (Sakarya Üniversitesi), Dr. Seçil Özdemir (Bartın Üniversitesi), Dr. Gürkan Biçen (Bağımsız Araştırmacı), Dr. Agah Hazır (Oxford Brookes Üniversitesi), Dr. Kenan Demirel (Muş Alparslan Üniversitesi)

İÇİNDEKİLER

Editörden.....	xi
Hamdullah el-Müstevfi'nin Nüzhetü'l-kulüb'una Göre Nizârî İsmâîlîler/Bâtınîler <i>Pınar Kaya Tan</i>	1-23
İran Azerbaycanlıları – “İyi Entegre” Olmuş Etnik Azınlıktan Farklı Bir Kimliğe? <i>Gulamhuseyn Mammadov</i>	25-52
Fransa ve İran'ın Ortadoğu'da Rekabeti: Stratejiler, Etkileşimler ve Sonuçlar <i>İsmail Sarı</i>	53-81
İsmaili Düşüncede Hristiyan Etkileri <i>Rami İbrahim Mahmut</i>	83-99
Amini Protestoları: Devlet ve Toplum Arasında Yeni Bir Mutabakat Sözü <i>Merve Çalhan</i>	101-126
Mehmed Hurşid Paşa'nın Seyâhatnâme-i Hudûd Adlı Eserine Göre Osmanlı-İran Sınır Aşiretleri: Celali, Zilanlı, Haydaranlı ve Sıbki Aşiretleri <i>İbrahim Çakır</i>	127-150
Afriğ Hanedanı: Hârezmşâh II. Muhammed'in Soyağacı Üzerine Bir İnceleme <i>Aykut Özbayraktar</i>	151-172
Kitap İncelemesi A History of Persia: From the Beginning of the Nineteenth Century to the Year 1858 <i>Menderes Kurt</i>	173-180

CONTENTS

Editor's Note	xii
Nizārī Ismāīlīs/Bātinīs in Hamd Allāh al-Mustawfī's Nuzhat al-Qulūb <i>Pınar Kaya Tan</i>	1-23
Iranian Azerbaijanis - from a "Well Integrated" Ethnic Minority to a Different Identity? <i>Gulamhuseyn Mammadov</i>	25-52
France and Iran's Rivalry in the Middle East: Strategies, Interactions, and Consequences <i>İsmail Sarı</i>	53-81
The Christian Influences in Ismaili Thought <i>Rami İbrahim Mahmut</i>	83-99
Amini Protests: Vowing for a New Commitment Between Society and State <i>Merve Çalhan</i>	101-126
Ottoman-Iranian Border Tribes in Mehmed Hurshid Pasha's Work Titled Seyâhatnâme-i Hudûd: Celali, Zilanli, Haydaranli and Sibki Tribes <i>İbrahim Çakır</i>	127-150
Afîğh Dynasty: A Study on Khwārazmshāh Muhammad II's Genealogy <i>Aykut Özbayraktar</i>	151-172
Book Review A History of Persia: From the Beginning of the Nineteenth Century to the Year 1858 <i>Menderes Kurt</i>	173-180

EDİTÖRDEN

İran, zengin tarihi mirası ve köklü devlet geleneğinin yanı sıra, farklı kültürel dokusuyla da Ortadoğu'nun merkezi ülkelerinden biridir. Sahip olduğu bu özellikler ve tarihsel süreçte geniş bir coğrafyaya yayılması sebebiyle İran, karmaşık bir sosyal ve siyasi yapı arz etmektedir. Özellikle 1979 yılında ülkede gerçekleşen "İslam Devrimi"yle birlikte ayrı bir kimlik kazanan İran, ilerleyen süreçte giderek artan bir ilginin odağı haline gelmiştir. Bu çerçevede siyaset biliminden uluslararası ilişkilere, sosyolojiden edebiyata kadar farklı disiplinlerden akademik makaleler yayımlayan "İran Çalışmaları Dergisi", Türkiye'nin en önemli komşularından biri olan İran'ın, bilimsel ve akademik olarak daha yakından, tarafsız bir şekilde tanınması ve analiz edilmesi amacıyla katkıda bulunmak üzere faaliyetini sürdürmektedir.

Bu doğrultuda yayına hazırladığımız dergimizin 7. cildinin 1. sayısını sizlere sunmanın gururunu ve mutluluğunu yaşamaktayız. Son sayımızdan bu yana dergimize; Tarih, Edebiyat, Sosyoloji, Sanat Tarihi ve Uluslararası İlişkiler gibi farklı disiplinlerde İran konulu çalışmalar yapan akademisyen ve araştırmacılardan birçok makale değerlendirilmek üzere gönderildi. Bunlardan her biri, öncelikle İran Çalışmaları Dergisi'nin yayın ilkeleri çerçevesinde ön değerlendirmeye tabi tutuldu. Hakem ve yayın kurulu süreci sonunda sekiz makale ve bir kitap değerlendirmesi sizlerle buluştu.

Yeni sayımızın sizlere sunulmasına değerli çalışmalarıyla katkıda bulunan makale yazarlarımız başta olmak üzere; yayın, danışma ve hakem kurullarımıza ve yayın değerlendirme aşamasında yadsınamaz emekleri olan tüm ekibimize teşekkür ederiz. 7. cilt, 1. sayımızın sosyal bilimler alanına katkı sağlaması temennisi ile iyi okumalar dileriz.

EDITOR'S NOTE

Thanks to its rich cultural fabric and historical heritage as well as a state tradition with deep roots, Iran is one of the central countries of the Middle East. Iran has a complex socio-political structure as a result of its expansion over a wide geography throughout the course of history. After its transformation into a distinct identity with the “Islamic Revolution” that took place in 1979, the country has become the focus of increasing interest. In this context, covering a wide range of disciplines from political science to literature, “The Journal of Iranian Studies” is dedicated to publishing academic research on Iran, to contribute to the aim of reaching an objective understanding and analysis of the country as one of Turkey’s most important neighbors.

Hence, we proudly present the first volume of our seventh issue. Since our last issue, a significant number of articles from academics and researchers working on Iran in different disciplines such as History, Literature, Sociology, Art History and International Relations have been submitted to our journal. After rigorous evaluation within the framework of the publication principles of the Journal of Iranian Studies as well as thorough referee and editorial board processes, eight articles and one book review have been presented to our readers.

We would like to especially thank the authors who contributed to our new issue with their valuable works as well as our publication, advisory, and referee boards, and our entire team for their undeniable efforts during the manuscript evaluation process. We wish you a good reading with the hope that the first volume of our seventh issue will contribute to the field of social sciences.